

ČAJ

Pro chvíle pohody

ŘÍJEN 2024

Časopis Autorů Jičínska

ČEŘOVÁCKÉ ELEGIE

O hodinách tělocviku
běhaly se kopce,
ale nejlépe nám bylo,
vždycky na Čeřovce.
Nejdříve jsme pro zahřátí
oběhli pár koleček,
pak řekl milý soudruh Banýr:
Vyběhnem ten kopeček!

Martin HOFERIK

217

Vážení čtenáři,

hostem říjnového ČAJe je netradičně škola,
resp. **Lepařovo gymnázium v Jičíně**,
od jehož založení uplynulo v letošním roce 400 let.
Ve dnech 19. až 21. září 2024 potom proběhly oslavy,
kde si účastníci mohli prohlédnout budovu,
připomenout významné osobnosti, setkat s profesory a spolužáky
a zavzpomínat na studentská léta.

V ČAJi vzpomínám, jak jsme jako studenti byli literárně činní.
Společně s **Martinem Hoferikem** (bohužel se po druhém ročníku
odstěhoval) a **Františkem Kolářem** jsme vydali doslala ve dvou
výtiscích dílko **Maturita za dveřmi** (1980) a o rok později knížečku
Poslední zvonění (1981). Na něm jsem se podílel již jen já a Martin
Hoferik na základě naší korespondence totiž vznikala díla vracející
se do studentských let. Byla to moje první vlastovka jako autora.

Dokonce zde uveřejněná povídka **Chmelová historie**
vyšla asi v roce 1978 v cyklostylovaném časopise (nevím už přesně
název), který na škole vycházel.

Byla to moje prvotina vůbec někde uveřejněná.

Nechybí opět moje vzpomínání
na počátky organizovaného psaní na Jičínsku (díl sedmnáctý)
a netradiční pohádka **Pavla Velešovského O šípkové Růžence**.

Váš Václav

ČAJ pro chvíle pohody

č.217, říjen 2024, ročník XXIII

Vydáno 5. října 2024 v Nové Pace

Redakce: Václav Franc, K Hájku 1724, 509 01 Nová Paka

Franczub@seznam.cz

Grafická úprava titulní strany Jozef dŘevník Borovský
Interní tiskovina regionálních autorů Jičínska.

TEXTY NEPROŠLY JAZYKOVOU ÚPRAVOU!

HOST ČAJe: Gymnázium Jičín 400 let

1624 – založení jezuitského
gymnázia Albrechtem Václavem
Eusebiem z Valdštejna

Podzim 1623 rozhodnutí. Únor
1624 zahájení vyučování. Stavba
gymnázia, koleje a semináře.

1624 – 1777 – Jezuitské gymnázium funguje ve staré budově gymnázia. Studuje zde například Bohuslav Balbín, který zde později působí jako profesor

1777 – 1807 – Jičín je bez střední školy. Reformy Marie Terezie a Josefa II. ruší jezuitské gymnázium

1807 – obnovení školy zásluhou jičínského radního Jana Karla Kneise, vzniká c.k. státní gymnázium. Z předmětů dominuje latina a řečtina, vyučuje se v němčině. Působí zde obrozenci František Šír, Šimon Karel Macháček, s nimi spolupracuje Antonín Marek.

1819 – poprvé se (zatím nepovinně) vyučuje v češtině. Působí zde první vyučující českého jazyka Josef Chmela. Studuje zde F. L. Rieger.

1849 – škola se transformuje v osmileté gymnázium, mění se osnovy, přibývá přírodovědných předmětů

1857 – velké oslavy 50 let obnovení školy

1867 – zahájení výuky všech předmětů v češtině

1869 – poprvé se vyučuje tělesná výchova, začínají se organizovat výlety a mimoškolní akce, narůstají problémy se stavem staré budovy

1882 – 1883 – výstavba nové budovy gymnázia, zásluhou Františka Lepaře dostává Jičín důstojný stánek vzdělávání

400 LET LEPAŘOVA GYMNÁZIA V JIČÍNĚ

Letos je tomu 400 let, kdy bylo založeno jičínské gymnázium. Jméno Lepařovo získalo až v roce 1932, podle jména profesora a ředitele školy Františka Lepaře, který se zásadní měrou zasloužil o výstavbu současné budovy gymnázia.

1624
2024

U příležitosti výročí založení školy připravujeme na záti **Osady 400 let jičínského gymnázia**, jejichž součástí bude i výstava, která vás provede historií školy a je do současnosti, představitel celou řadu významných absolventů z historie i přítomnosti, ukáže studentské aktivity a život ve škole včetně různorodých studentůských akcí.

Z informačních tabulí se dozvíte řadu zajímavostí a odpovědi na nejčastější otázky z historie školy.

Výstava bude umístěna na Václavské náměstí od 18/9 do 18/10 2024. Zapůjčujeme prostor a výstavní panely děkujeme městu Jičín.

úterý 10/9

10. Stetníci historičky na téma 400 let gymnázia (základ)

čtvrtek 10/9

17 – 19h. Nahlédněte do Jičínského školního muzea na stěhované výstaze „Jižní křižák na záti, šlechtě, křesťanské osvícení“

19h. Kinosobor **František přelí Lepařovo** (gymnázium) – kinosobor – legendy

pátek 20/9

16-30h. Akademie Lepařova gymnázia (historičky a divadelní program, záti škola)

18h. Kinosobor **organizátorů** – a čtenářských besed, soustředění a bratrských legend

sobota 21/9

9h. Gymnastika (záti škola)

9-12h. Otevřená škola – Jičínské muzeum, výstava fotografů, prezentace jednotlivých přednášek, setkání s učitelkami školy, občerstvení (záti škola)

18-22h. Běh pro Gramp – kinosobor „čtenářských“ kapel (záti škola)

1624

2024

gymjic.cz

1909 – počátek koedukovaného vyučování, do školy nastupuje prvních devět studentek

1918-československé státní gymnázium – mění se osnovy i poměry ve škole

1932 – škola získává čestný název Gymnázium Františka Lepaře

1953 – proměna gymnázia v Jedenáctiletou střední školu

1964 – rozdělení školy, v jediné budově působí střední všeobecně vzdělávací škola i ZDŠ

1968 – obnovení názvu gymnázium, stabilizuje se obsah i délka studia (4 roky). Existuje humanitní a přírodovědná větev

1974 – oslavy 350 let gymnázia

1991 – obnovení názvu školy – Lepařovo gymnázium. Postupně se výuka sjednocuje – existuje všeobecná větev čtyřletého studia. V duchu prvorepublikové tradice vzniká osmileté všeobecné studium. Specializace se děje především prostřednictvím seminářů.

1999 – oslavy 375 let gymnázia

2007 – je prosazena koncepce šestiletého studia. Vzhledem k velkému zájmu o studium je MŠMT a Královéhradeckým krajem schválen záměr navyšování počtu tříd a žáků školy. Zahajuje se práce na projektu modernizace budovy a půdní vestavby odborných učeben.

František Lepař

- rodák z Lipňan u Olomouce
- od r.1856 profesor gymnázia v Jičíně (řečtina/latina)
- autor česko-řeckého slovníku a řecké cvičebnice
- Spolu se svými syny průkopník turistiky a propagátor Prachovských skal
- 1871-91 ředitel gymnázia
- pro chudé studenty získal Valdštejnská stipendia
- 1882-83 se zasloužil o výstavbu nové budovy školy

Ti jsou všichni naši...

Pedagogové a ředitelé František Šír a František Lepař

Význačný politik 19. století, „vůdce národa“ František Ladislav Rieger

Přírodovědec, zakladatel přírodovědeckého ústavu Akademie věd Gustav Gruss

Zakladatel archivnictví Josef Emler

Zakladatel Jednoty českých matematiků Josef Vaňaus

Spisovatelé a literáti Bohuslav Balbín, Šimon Karel Macháček, Antal Stašek, Josef Jakubec, Josef Štefan Kubín

Ti jsou všichni naši...

Historici Ferdinand Menčík, Robert Kvaček, Karel Štefek, Marie Neudorfllová, Martin Kovář

Zakladatel občanských záložen, „Kampeliček“ Cyril Kampelík

Lékař a zakladatel jičínské nemocnice Otakar Kukula

Lidický farář Josef Šemberka

Válečný hrdina, výsadkář Miroslav Špot

Lékař, profesor Antonín Fingerland

Ti jsou všichni naši ...

Emeritní rektorka TU Liberec Olga Hasprová

Filosof, teolog a zakladatel MCDO Miloš Raban

Režisérka Věra Plívová – Šimková

Herci Jana Plodková a Daniel Krejčík

Frontman hudební skupiny Chinaski Michal Novotný – Malátný

Spisovatelé Stanislav Rudolf a Lubor Vokrouhlický

A také

Několik rektorů, prorektorů a děkanů UK Praha i MU Brno....

Několik ministrů, starostů a dalších politiků....

Desítky našich krajanů v USA (za všechny hudebník Lu Hromádka)

Spousta i mezinárodně úspěšných sportovců

Ti jsou všichni naši

A řada dalších úžasných lidí, kterým se omlouvám za opomenutí

Mimo jiné také polovina současného sboru a všichni jeho ředitelé od roku 1972.....

Zdroj

<https://gymjc.cz/historie/>

ŽIVOT STUDENTA

Martin Hoferik

Děs a hrůza zas mě jímá
to to letí, to to letí,
po zádech mi běhá zima
je tu zase pololetí.

Na nohách již sotva stojím,
ach ten svět, ach ten svět,
konec roku – to se bojím,
jedna, dvě, tři, čtyři, pět!

Nejhorší je – a to věř mi,
ó ten strach, ó ten strach,
maturita přede dveřmi,
ach, ach, áách, ach, ach, áách!

Po formuli zaklínací:
maturita hotovo,
jsou tu zkoušky přijímací,
začne to zas nanovo!

BALADA O HODINĚ FRANCOUZŠTINY

Václav Franc

Utichlo zvonění, utichly ulice,
Hrubý jak před léty pětadvaceti
se svojí taštičkou
do třídy vešel.

Hrubý praví: Jářku medle,
zkoušet musím, a to hnedle.
Známek málo, jak by ne,
dneska vás to nemine.

Nyní dejme stranou smích,
Berger píše po tabulích.
Hrubý ved s ním dlouhé řeči,
ale Berger pořád mlčí.

Podruhé již Hrubý zkouší,
marně se tu pokouší.

Franci, Franci, přišla chvíle,
abys subjontiv mi řekl čile,
nebo z tebe, jak se říká,
uděláme propadlíka.

Franc do třídy hloupě hledí,
spolužáci nenapovědí.

To zas bude další kule,
praví Kolář u tabule.
Pětku tobě nedám synu,
nemáš buňky na franštinu,
čtyřka tobě postačí,
už mi nechod' na oči!

Ještě Hanka, útlá duše,
ta nyní k tabuli kluše,
nebojí se ani trochu,
subjontivy umí, hochu!

DOPIS ZE CHMELU

Václav Franc

Zdravím všechny doma zdáli
a píši, aniž byste se nadáli.
Jsem již týden na chmelu,
vypadám na mrtvolu.

Ach matičko, zle je,
jsou to tady galeje.
Jako mezek dřu se tady
nemám žádné kamarády.

Ať jsou bláta, plískanice,
musím znovu na chmelnice,

všední den či neděle,
makám pořad „vesele.“

Do smíchu mi mnoho není,
dám se raděj do učení.
Radši roky čtyři,
co by student trpět budu,
než bych týdny čtyři,
trpěl tuhle krutou nudu.

A tak čekejte mě doma,
kostra kůží potažneá.

ČEŘOVÁCKÉ ELEGIE

Martin Hoferik

O hodinách tělocviku běhaly se kopce,
ale nejlépe nám bylo, vždycky na Čeřovce.
Nejdříve jsme pro zahřátí oběhli pár koleček,
pak řekl milý soudruh Banýr: Vyběhnem ten kopeček!

Aby to však, holenkové, nebylo tak snadné,
ven druhého na záda, běda jestli spadne.
Tak jsme chutě naložili druhého na záda
nahore jsme byli v mžiku, byla to paráda.

Když jsme Čeřovku vyběhli asi podvacáté,
zařval na nás hodný kantor: Vždyť se jen flákáte!
Listopad se kvapem blíží, závod jako vloni,
kolem bude plno lidí, vy jste jako sloni.

Proto teďka poběžíte deset kol jak laně,
opovažte se jen flákat, sic vás srazím ze stránek.
V běhu musíš hledat krásu, posiluje tělo,
chce to běžet pěkně lehce a ne jako dělo.

Nikdo vzadu býti nechce atak, jak jsme v ráži,
jeden druhého při běhu dolů z kopce sráží.
Pan Banýr se na to dívá, cosi zlostně křičí,
poslední pak povzbuzuje ocelovou tyčí.

Před očima rudá kola, mnozí už jen lezou,
některé již polomrtvé k nemocnici vezou.

V cíli již je první běžec, po zemi se plazí,
Banýr jenom smáčkne stopky a radost mu kazí.
Dobrý, chlapče, velmi dobrý, to ses teda vytáh,
za tři dny si zaběháme dvě hodinky v lipách!

CHMELOVÁ HISTORIE

Václav Franc

Na naší samotu se už pomalu vkrádala září, když u naší chalupy několikrát zabušil na okno listonoš. Probouzel jsem se právě z letního spánku, když mi podal korespondenční lístek. Stálo na něm: V ÚTERÝ 21.8. NÁSTUP NA CHMEL! Potěšilo mě to, ale musel jsem rychle balit kufry, neboť na naší samotu chodí listonoš jednou týdně, a tak přišel právě 20. srpna.

Vzal jsem proto nejdůležitější věci a vydal se na cestu. Bylo už šero, když jsem dorazil na nejbližší stanici autobusu vzdálenou pouhých dvacet tři kilometrů. Přesto jsem už v osm hodin příštího dne stál u školy.

Lékařskou prohlídku jsem lehce zvládl. Doktor hned poznal, že já vesnický hošík jsem zdravý jako řípa. Ukázal jsem mu všech devět prstů (čtrnáct dní jsem byl na brigádě na pile). Nakonec jsem na doktora vypláznul jazyk a tím jsem definitivně potvrdil svoji účast na chmelu.

Po více než dvouhodinové jízdě mě Touchovice přivítaly překvapivě příjemně. Několik domorodých obyvatel žijících v porovnání s naší samotou ve velkoměstě, nás už zdravilo zdviženou holí. Nejvíce mě překvapilo ubytování. Bylo přímo jak v interhotelu.

V prostorné místnosti, která připomínala Letenskou pláň, bylo volně uspořádáno asi sto dvacet postelí. Kolem postelí bylo jinak mnoho prázdného místa, které bylo vyplněno stolem a židlí, které dokonce měla tři nohy.

Slamníky byly vystlány čerstvou slámou. Vůně slámy ve mně vzbudila touhu po domově. Vzpomněl jsem si na naši maštal a v slzách jsem usnul.

Druhý den jsem se konečně dostal na chmelnici. Sám předseda JZD nám celé dopoledne vysvětloval zásady při dodržování bezpečnosti práce.

Potom jsem už mohl ukázat svoje umění. Trhání mi šlo dobře od ruky. Natrhal jsem dva větele a spokojeně se za tmy vracel domů. Někteří sice natrhali dvacet šest větelů, ale ti si ulehčovali práci tím, že trhali šišky a ne listí jako já.

Večerní zábava byla slabší. Několik individuů se bavilo chabě. Hlavně pitím nápojů značky JUM a podobně. Jenom já plně vychutnával vůni kozího mléka, které jsem tajně sehnal u předsedy JZD.

Jiní zase zapalovali stébła s nápisy Clea, Sparta a vdechovali kouř stoupající z nich. Já, protože jsem všímavý hošík, našel jsem na skále za vesnicí lišejníky, a tak jsem je každý večer přezvykoval.

Dny na chmelnici ubíhaly a já stále plnil svoji normu dva větele denně. Poslední den jsem jako poslední česáč strhnul poslední štok. Československá televize přijela nafilmovat tento historický moment, neboť jiné roky se již v prosinci nesklízel chmel.

Dostal jsem vyznamenání za to, že jsem vydržel až do konce. Stál jsem sice v závějích a teploměr ukazoval hluboko pod nulu, ale vědomí, že se o mě dozví v celé republice, také na naší samotě, jestli tam už zavedli elektřinu, mě hrálo.

Ráno jsem doplatil sedmnáct korun a se slzami v očích jsem se rozloučil s Touchovicemi. Návrat na naší samotu byl triumfální. Předseda z vedlejší samoty, kde už mají zavedenou elektřinu, mi potřásl pravicí a poděkoval za vzornou propagaci naší samoty. Navíc řekl několik dojemných slov:

Po letech dal vale městu
(tím myslel naší samotu)
do Touchovic našel cestu.
Váhavým chce dneska říci:
Přijďte za mnou na chmelnici!

Proto jsem se rozhodl, že i v příštím roce Touchovice navštívím. Udělal jsem to ještě dvakrát.

Ze samizdatových knížek Poslední zvonění (1981) a Maturita za dveřmi (1980).

Václav FRANC: VZPOMÍNÁNÍ
Paměti o počátcích organizovaného (ne zločinu) psaní
na Jičínsku po roce 1990.
Část 17.

Minulé povídání jsem končil vzpomínkou na rozhovor s Janou Benešovou, kdy mi řekla něco v tom smyslu, že si budu muset projít něčím podobným, jako si prošla ona před časem. Uvědomit si, že s LiSem v té podobě, jak jsme jej znali, je konec. Že z toho byla hodně smutná, protože jsme prožili řadu příjemných chvil. A položila si řečnickou otázku, jestli jsou z toho smutní i ostatní?

Osobně se říkám, že jsem možná chtěl po ostatních příliš, že nebyli ochotni věnovat tolik času literatuře jako já, stačilo jim občas něco napsat, sejít se na schůzce, „pokecat“ a neměli žádné ambice vydávat, prezentovat se. Ale na druhou stranu, domnívám se, že František Halas řekl: „*Každý chce být čten a pochválen!*“ Proto jsem nechápal, když někteří tvrdili, že nechťejí nikde nic vydávat, že mají radost z tvorby atp.

Jenže při rozmluvách s některými lidmi ze spolku jsem zjišťoval, že naopak některým vadí plané žvanění na schůzkách. Neplodné diskuse, hraní si na velkou literaturu, prakticky nulová tvorba řady členů, neochota nějak se rozvíjet a dál vzdělávat, investovat čas pro sebe i spolek.

Jak jsem měl možnost mluvit s jednotlivými členy v soukromí, tak právě někteří z nich mi říkali, že mají pocit, že právě ti, co se dovolávají svobody projevu, nejvíc omezují svobodný názor, okřikují, když názory nejsou podle jejich představ.

Zjistil jsem, že jsou ve spolku lidé, kteří mají připraveny rukopisy k vydání, chtějí je vydat, shánějí finance, nakladatele a další věci. Ve spolku se ale nic pro jejich rozvoj a vydání nedozví. Nelze se potom divit, že se k nám nehrnou mladí autoři. Mně být dvacet a přijít na jednu schůzku, tak uteču po půl hodině.

Vrcholem bylo setkání s člověkem, který působí v jičínském prostředí, možná je to jen názor ojedinelého pozorovatele, ale náš spolek je tímto člověkem, a obávám se, že nejen jím, hodnocen jako „spolek senilních důchodců, hrajících si na spisovatele!“ Přiznám se, že jsem se tím dost trápil, ale jak z toho všeho ven.

Dovolím si odcitovat text, který jsem napsal v roce 2013, nechávám jej doslovně, abych nezměnil tehdejší terminologii. Jeho vyústěním je vznik nového spolku DIV (složeno z křestních jmen tří zakládajících – Dana, Ilona a Vašek).

Tady je můj článek:

Někteří z vás zaregistrovali, že již v roce 2013 se v LiSu něco děje. Přiznám se, že jsem ze schůzek odcházel čím dál víc nespokojený, lépe řečeno otrávený. Neplodné diskuse, minimální akční schopnost a především jedna z věcí, které mě dokonale odradili, a to slova jednoho člena na úvod schůzky: "Tak co jsi pro nás s Janou připravil?"

Ano, to je jeden ze základních omylů LiSu, ve kterém žije řada členů (snad ne všichni, abych někomu nekřivdil), že totiž Franc a Benešová něco pro někoho připravují, aby ti ostatní přišli, "pokecali" a možná se i zapojili, když pro ně někdo něco nachystá.

Dalším problémem je fakt, že se změnou pozice Jany Benešové, kdy se z knihovnice stala ředitelkou, se změnil i náhled veřejnosti na spolek. Činnost jednotlivých členů byla vnímána jako činnost celého spolku, potažmo knihovny. Takže i negativní projevy, napsané názory a kritiky byly spojovány s knihovnou, jako by ředitelka knihovny za tyto projevy mohla nebo se na nich přímo spolupodílela. Jenže opak je pravdou, neboť Jana byla mnohdy podle mého názoru nevhodně napadáána, neboť autoři těchto textů nepochopili, že ona je zástupkyní instituce, kterou reprezentuje navenek, musí se řídit určitými předpisy a nemůže si dělat, co se jí zlíbí. Myslím si, že i to vedlo Janu z určitému znechucení a nezájmu o činnost spolku, která se v posledních měsících projevovala čím dál víc, ačkoliv se to Jana snažila nedávat příliš znát.

Ale vraťme se do května roku 2012, kdy jsme po schůzce „u kamenné holky“ zasedli ve složení Franc, Pluhařová a Žantovský v restauraci Lucie a celkem ve shodě jsme si "notovali", že takhle už opravdu dál ne! Zpočátku to byla spíš recese a moje slova inspirovaná v té době mediálně propíranou událostí odtržení platformy LIDEM od vládních Věcí veřejných, když jsem řekl něco v tom smyslu, že "zakládám platformu LISEM!"

Jenže zprvu recese nebo legrace časem nabírala na vážnosti. Mluvil jsem s některými členy, dostával jsem meily, že se jim mnohé nelíbí, především "nedemokratičnost spolku", kde nemohou říci svůj názor, nebo když jej řeknou, jsou překřikováni nebo umlčováni. Výhrady se týkaly přílišné politizace spolku, která vyvrcholila po smrti Václava Havla. Dále nemožnosti skutečné věcné diskuse o literárních problémech, vydávání knih atp. Většinu věcí jsem nakonec popsal i ve svém druhém otevřeném dopise (březen 2013 - viz tam).

Jak jsem reagoval? Když člověk nemůže nebo nemá sílu věci změnit, tak se aspoň v mém případě mění a začne "švejkovat". Proto moje reakce na stměláčích, kam jsem si šel především odpočinout, ale přiznám se, že jsem

se tam jinak krásně necítil. Nevím, jestli znáte knihu italského autora Vitaliana Brancattiho "Krásný Antonio", kde píše, cituji: "Je smutné, když člověk musí lhát, aby mohl říci pravdu!" Tak nějak podobně jsem se cítil.

Přešlo léto a s ním nová naděje, že se snad něco změní, ale ... na zářijové schůzce 2012 se opět planě diskutovalo. Dana Beranová to krásně vyjádřila větou, kterou asi nenapíší přesně, ale "že až za deset let přijde na schůzku, bude se tam zase řešit poetické jaro!" Byla rozčarovaná, že se tam prakticky vůbec nejednalo o návrhu pásma "smlouva s ďáblem", na kterou prakticky nikdo ze spolku nereagoval. A to byl možná ten poslední impuls, kdy se z platformy LISEM stala skutečná platforma. Začali jsme se scházet mimo LIS a chystat našeho "ďábla", který měl nakonec premiéru v lednu 2013.

V té chvíli už souběžně běžela platforma, ale ještě stále jsem věřil, že to "nějak ustojíme". S lednem 2013 přišla přímá volba prezidenta, další politizace spolku, další meily, kde mi (abych nekřivdil LiSu byli to jiní) bylo nařizováno, koho mám volit, jinak že jsem "rudohnědé prase". To byla další kapka do mých představ o životě a nakonec i literatuře. Zažil jsem zklamání z toho, jak se chovají lidé, kterým jsem důvěřoval. Nakonec i článek v Prochorovinách, kde jsem se dočetl o autorově zklamání, když nebyl zvolen Karel, mě v kontextu všech těch událostí a článků docela nadzdvihl a urychlil některá má rozhodnutí.

Ani nevím dost dobře proč, ještě jsem věřil, že se dá vydat nový almanach, který snad bude dalším impulsem pro spolek. Jenže na únorové schůzce přišlo další rozčarování. Výmluvy proč ten či onen nedodal, nakonec šílená diskuse nad Petrovým textem.

Bohužel Petr a jeho obhájci vůbec nepochopili, že nešlo ani tak o vulgaritu nebo výrazy, které autor používá, ale o velmi slabý text, lépe řečeno rychle spíchnutý "slaboduchý pokus o fejeton!" Bez udání autora jsem poslal onen text asi šesti čtenářům, podotýkám byli mezi nimi muži i ženy) a všichni do jednoho napsali, že by takový text do sborníku neumístili a jeden kolega nazval Petrův text "slaboduchý pokus o fejeton." Pochopitelně že ani moje texty se všem nemusí líbit, ale jde o to, že si musíme my mezi sebou dokázat říct, že tohle je literárně slabé, autor s textem vůbec nepracoval, často opakuje stejné výrazy atd. To je pravý důvod, proč text nezařadit, ne zástupný problém vulgárních slov. O svobodu slova už vůbec ne. Bohužel v dnešní době se v naší kultuře často zaměňuje sprostota za kvalitu a dokonce se to prezentuje jako vrchol umění a srovnává s klasiky Čapkem nebo Nerudou.

Takže jsem se rozhodl neúčastnit se almanachu a předal jsem vše k dispozici dalším členům. Jenže nastalo ticho po pěšině. Po mém druhém

otevřeném dopise se vlastně spolek rozklížil. Když jsem avizoval, že se nezúčastním na konci března schůzky, tak se schůzka nekonala.

S výjimkou vystoupení se čtením pro nevidomé v květnu se vlastně žádné další akce nekonaly. Nevím, jestli ostatní mezi sebou komunikovali, ale já jsem žádnou meilovou diskusí nezaznamenal.

V té době jsem doufal, že se třeba v létě najde příležitost na stmeláči se vrátit ke všemu v trochu klidnějším prostředí, kde je přece jen více času než na schůzce, ale žádný stmeláč se nekonal. Já jsem osobně předpokládal, že se v srpnu v Řehči sejdeme, ale nakonec opravy domu v Řehči, které se protáhly, znemožnily i tuto možnost.

Ještě dřív jsme se koncem dubna sešli my tři zakládající z DIVu a domluvili se na další spolupráci, protože jsme potřebovali dál tvořit, vystupovat a prezentovat svoji tvorbu. A tak z platformy LISEM vznikl DIV! Založení DIVu bylo logickým vyústěním dějů popsaných výše. Tak vznikl 24.dubna 2013 (tedy přesně na den po třidvaceti letech jako literární kroužek v roce 1990) v restauraci Lucie v Jičíně DIV.

Ve středu 9.května 2012 se uskutečnila schůzka LiSu nedaleko Ostružna u sochy tzv. Kamenné holky. Zleva Pluhařová, Zlatníková, Jindra, „Kamenná holka“ a Procházka. Foto: Václav

Pavel Velešovský O ŠÍPKOVÉ RŮŽENCE

Bylo nebylo. Těmito slovy začíná vyprávění nejedné pohádky a tak je posluchač hned na začátku v koncích. Tak bylo nebo nebylo? Kde je vlastně pravda? A už tu stojíme před věčným problémem, totiž rozeznat, která informace je pravdivá a která se zakládá na lžích a výmyslech hloupých lidí. Neboli, jak dneska moderně nazýváme lži, dezinformace. Už od pradávných věků jsou děti stejně jako jejich rodiče, když byli ještě dětmi a jejich prarodiče, když byli ještě dětmi, krmeny tvrzením, že dobro zvítězí nad zlem. A i když pak poznají, že v životě je všechno jinak, pořád se k té naději upínají a bláhově věří, že aspoň jejich ratolesti se jednou dožijí dnů, kdy dobro skutečně zvítězí.

Vraťme se ale k naší pohádce. Takže bylo. Bylo jedno malé království, které kolem dokola obklopovaly hory a kopce porostlé hustými lesy, kde v potůčcích a bystřinách bublala průzračná voda a v ní se proháněli pstruzi a úhoři právě se navrátilí z Ameriky. Louky tu voněly pestrobarevným kvítím a nad nimi se vznášel bzukot včel, které poctivě létaly z květu na květ, aby pak obdařily chudý venkovský lid medem, kterým by si ten chudý venkovský lid aspoň trochu osladil svůj život plný tvrdé práce a lopoty. V celém království byste nenašli jedinou píď rovné půdy a mnozí lidé žili vysoko v horách a každý den byl plný dřiny, neboť těžko přetěžko mohli něco vypěstovat na svých nuzných políčkách. Ale přesto přese všechno měli lidé svého krále rádi.

Ne, neměli. Nevěřte pohádkám. Sociální postavení lidí bylo prachbídné. Král nedbal na opakovaná upozornění svých rádců, že se země potýká s palčivými problémy a povážlivě klesající životní úroveň jejich obyvatel. Byl hluchý. Nemusel nosit naslouchátka. On slyšel dobře, ale jenom to, co chtěl a byl hluchý vůči varování, že od vesnice k vesnici, od domku k domku se šíří šeptandy o tom, že se snad chystají velké změny, že lidé vymění motyky za vidle a vezmou věci do svých rukou. Přesně jako v sousedním království, kde vyhnali krále a založili republiku, založenou na parlamentní demokracii a průmyslové společnosti. Náš král si ale nic takového nepřipouštěl, uzavřel se před veřejností na svém zámku a raději se věnoval přípravám na křtiny své právě narozené dcery.

Dlouho předlouho čekali král s královnou na prvního potomka. Musel se dokonce kvůli tomu změnit nástupnický řád, podle kterého mohla zdědit královskou korunu i dcera v případě, že by se panovník nedočkal syna.

To bylo slávy, to bylo radosti, když se konečně Růženka narodila. Na zámku panovaly horečnaté přípravy na křtiny, zatímco v podzámčí panovaly horečnaté přípravy na změnu státního zřízení. Prostý venkovský lid již nemohl déle snášeti fakt, že veškeré peníze ze státní pokladny se promrhají za pompézní oslavy a na zemědělské dotace jako obvykle nezbude ani haléř.

Konečně nadešel ten slavnostní den. Na zámek se sjelo mnoho hostů zblízka i zdaleka, pouze sousední republika celou událost bojkotovala. Malou Růženku uložili do růžových peřinek v růžové kolébce a k té pak přistoupili tři kmotřičky sudičky.

První se sklonila nad kolébkou a povídá: „Já ti, královská princezno, do vínku dávám, abys byla zdravá, růžolíci a krásná jako květ.“

Pak se nad kolébkou sklonila druhá sudička a povídá: „Já ti, královská princezno, do vínku dávám, abys byla moudrá, spravedlivá a nadprůměrně inteligentní.“

„Tak to po tobě rozhodně nebude,“ zašeptala jízlivě královna svému muži. On to pochopitelně neslyšel.

Mezitím přistoupila ke kolébce třetí sudička a praví: „A já ti, královská princezno, do vínku dávám, abys rozumem překonala všechny nesnáze, hospodářské krize, revoluce a sociální nepokoje a abys všechny spory řešila diplomatickou cestou.“

No jo, bude po tatínkovi, pousmál se spokojeně pod vousy král.

Bude po tatínkovi, pomyslela si královna a vzpomněla si na své milostné dobrodružství, když byl její choť na zahraničních cestách.

Tu se však zprudka rozevěřely velké dveře a všechny záclony v sále vzlétly, jak se zvedl průvan. Hudba přestala hrát a všichni hosté ztichli. Zraky všech se upíraly na tu cizí ženštinu, jež sebevědomě kráčela prostředkem sálu směrem ke kolébce a pohrdavě hleděla na okolní hosty, které se před ní bázlivě roztupovali.

„Tys na ní zapomněl, že jo?!“ vykřikla do mrazivého ticha královna a otočila se s rukama v bok ke králi. „Tobě tak něco svěřit! Opravdu už na tebe není nejmenší spolehnutí!“

A chudák král jen nechápavě sjížděl očima seznam pozvaných hostů. „Já si myslel, že si ji pozvala ty. Je přece z tvé strany.“

„Uhněte!“ obořila se ta žena na kmotřičky. Pak se sklonila nad kolébkou, ušklíbala se a řekla: „A já ti, milá Růženko, tady přede všemi říkám, že až ti bude osmnáct, píchneš se o trn růže, upadneš do hlubokého spánku, ze kterého se už nikdy neprobudíš. Nikdy! To ti garantuju.“

Pak náhle před nevěřícími zraky všech zmizela a otevřeným oknem vylétla ze sálu černá vrána.

„Nebojte se,“ ozvala se první sudička, „probudí se. Sto let bude spát, ale pak se probudí.“

„No,“ řekl král, „přece si nebudeme kazit oslavu, že? Hudbo hraj!“ Zatleskal, královský dýdžej rozjel další menuet a celý sál znovu ožil tancem, smíchem a cinkáním padajících skleniček.

Léta ubíhala, Růženka rostla jako z vody, další pokus o státní převrat byl zdárně potlačen a král ani královna si moc nepřipouštěli, co se tenkrát na

křtinách odehrálo. Ale stejně pod jejich korunami hlodal ten červík a při každých princezniných narozeninách si oba královští rodiče s větší intenzitou uvědomovali, jak se osmnáctiny jejich dcery rok od roku blíží. V celém království byly nejen růže, ale také šípkové keře, bodláky a všechny rostliny a dřeviny, které měly trny, vytrhány ze země, hozeny na hromadu a spáleny. Jakýkoli pokus o pašování růží se trestal hrdelním trestem a všechny spolky pěstitelů růží byly rozpuštěny. Některé však tajně pěstovaly růže dál pod názvem Spolek pěstitelů marihuany. Sociální demokracie se symbolem růže byla uvržena do ilegality a pro jistotu i román Jméno růže byl stažen ze všech knihkupectví. Rádia už nemohla hrát píseň Podívej, kvete růže a také whisky Four Roses byste v regálech obchodů marně hledali. Všem majitelům panství nařídil král platit daně z nemovitosti a dokonce i on sám šel příkladem a zřekl se části svých příjmů ve prospěch státní pokladny, aby snad proboha také neměl na růžích ustláno.

Když pak konečně přišel den princezniných osmnáctých narozenin, nenašli byste v celém království jedinou růži, jediný keř s trním, takže to skutečně vypadalo, že se nemůže nic stát. Navíc se král chlácholil myšlenkou, že třeba ta zlá kmotra na celou aféru dávno zapomněla. Jestli vůbec taky ještě žije. Kolik jí tenkrát mohlo být?

Nicméně přesto zůstal ostražitý. Takže každého z pozvaných hostů před vstupem na zámek podrobily strážé důkladné prohlídky a jakékoli květiny byly jako dar zakázány. I tak se stoly prohýbaly pod nápojem drobných pozorností pozvaných hostů, jako například dvanáctery šaty, dvacet párů bot, perlové náhrdelníky a dvacetikarátové prsteny, třicet mobilů, ultratenký notebook a k tomu si připočtete čistokrevné arabské koně ve stáji a další koně pod kapotou růžového Lamborghini v zámecké garáži. grilovaných kuřat, pečených selat, husích jater, nadívaných holoubat, uzených lososů, vepřového bůčku, zvěřiny se šípkovou omáčkou, kozího sýra, telecích líček, ovčích žaludků a pro zahraniční hosty nechyběla ani pražená sarančata, mravenčí pomazánka a obalované luční kobylky. Kuchaři si skutečně dávali záležet na tom, aby si každý ze zahraničních hostů přišel na své, takže kuchyně voněla frankfurtskou polévkou, španělskými ptáčky, moravskými vrabci, bratislavským vepřovým, znojenskou pečení, slovenskými haluškami s brynzou, bolognskými špagetami, vídeňskými řízky, holandskými řízky, indiánskou rýží, řeckým salátem, francouzskými bramborami, americkými hamburgery, hamburskou kýtou, dalmatskými čuftami, srbskými žebírky, segedínským gulášem, debrecínským gulášem, krkonošským kyselem, aljašskými treskami, uherským salámem a jako dezert se tu připravoval alpský knedlík, bavorské vdolečky, jadranská zmrzlina, k mání byla i švýcarská čokoláda, belgické pralinky a samozřejmě nemohla chybět čerstvě umletá brazilská káva.

Narozeninová oslava tedy byla v plném proudu a spokojený královský pár si už nepřipouštěl nějaké nebezpečí. Tančilo se, zpívalo, jedlo a pilo, uzavíraly

se obchodní dohody, nadávalo na drahotu, rozebírala se zahraniční situace, stěžovalo se na počasí a chudé poddané, kteří už prý taky nevědí, co by ještě chtěli. Žádný div, že mladičká princezna už byla z toho všeho unavená, na čemž se významnou měrou podepsalo i burgundské, které měla čerstvě osmnáctiletá Růženka poprvé možnost ochutnat. Odebrala se tedy do své komnaty, aby si na chvíli odpočinula od povinných konverzací a nucených úsměvů. Jakmile za sebou zamknula dveře, hodila své tělo na postel a bezmyšlenkovitě zírala na klenutý strop.

Tu však její pozornost upoutala zvláštní vůně. Taková, kterou ještě nikdy předtím nepocítila. S námahou se tedy posadila a rozhlížela kolem sebe, aby zjistila, odkud se ta nová vůně line. Až najednou spatřila v rohu místnosti zvláštní květinu, která byla ve váze na malém stolku.

Mezitím se královna rozhodla, že se po princezně podívá, když jí zmizela z dohledu. Přeci jen si nebyla jistá, co burgundské s její dcerou udělá

Princezna byla sice ráda, že může nechat své nohy odpočinout, ale svou zvědavost překonat nedokázala. Slezla tedy z postele, postavila se, mírně zapotácela a nejistým krokem na vysokém podpatku se vydala k neznámé květině.

Královna dorazila k točitému schodišti, které vedlo právě do princezniny komnaty. Přidržela si šaty, aby se jí nepletly pod nohy a začala pomalu stoupat nahoru.

Princezna se předklonila k voňavé růži. Co to je za zvláštní květinu, podivila se. Takovou jsem v životě neviděla. Vzala vázu do ruky, aby si mohla květ prohlédnout pěkně ze všech stran a přivonět si.

Schod střídal schod a za každým nádechem následoval hluboký výdech. Já nevím, proč ta holka chtěla pokoj až úplně nahoře ve věži, povzddechla si královna a dál stoupala výš a výš točitým schodištěm dokola a dokola.

„Růže...“ četla princezna, co jí poradil královský rádce Google. Náhle uslyšela zpoza dveří pomalu se blížící kroky. Princezna rychle vyskočila z postele a spěchala k oknu, aby rychle vyvětrala ten pach nikotinu, který tu byl navzdory růži stále cítit.

„Růženko! Proč se tam zamykáš? Otevři. Je ti dobře?“

„Dobře, maminko,“ zavolala Růženka. Ale jak byly její smysly omámené částečně burgundským a částečně neznámou vůní té cizokrajné květiny, shodila na zem vázu, kterou předtím nešikovně postavila těsně k oknu.

„Tak otevři!“

„Nevím, kam jsem položila klíč.“

Princezna se shýbla pro vázu a růži. Na podlaze pak už zbyla jen louže, ve které se rozpíjely dvě malé kapky krve.

„To je ticho! Klid, les, příroda, čerstvý vzduch. Úplná pohoda. Přesně tohle jsem potřeboval. Vypadnout z města. Vypnout. Hodit všechny věci za hlavu,“

povídá mladý muž s baťohem na zádech.

„A manželku taky,“ přidal se druhý muž s baťohem na zádech, jen trochu starší. „Občas si potřebujeme od sebe odpočinout. Na tom není nic špatného. Časem to poznáš taky. Hele, doufám, že jdeme pořád po červený.“

„Jo, měli bysme. Vidiš? Tamhle dole je už rozcestí.“

„Jestli je tam taky nějaký sezení, tak dáme ty řízky.“

„Souhlas.“

„A čaj.“

„Člověče, já ti moc ani žízeň nemám.“

„S rumem.“

„Ale napiju se, to zas jo. Pitný režim se má dodržovat.“

„Jestli se nemýlím, tak by se tam měla napojovat zelená a žlutá. Zelená pak vede k nějakému hradu, možná je to spíš zřícenina, ale cesta tam je nepřístupná, protože je to tam strašně zarostlé. A žlutá nevím, kam vede. Každopádně my bychom se měli pořád držet té červené.“

Dřevěné sezení na rozcestí skutečně bylo. A tak se ti dva posadili naproti sobě a sundali ze svých mokrých zad baťohy, aby naplnili své prázdné žaludky. Když pak v nedalekém křoví vyprazdňovali své močové měchýře, povídá ten starší: „To je bezva, když tady nechodí zástupy lidí. Dneska jsme snad nepotkali ani živáčka. Někdy je to tu ale jako na Václaváku.“

Když pak ti dva pokračovali po své trase, uslyšeli v dálce rachot motorky. Chvilí čekali, ale když se hluk vzdaloval, šli zase dál.

„Jede jiným směrem. Ale to mi řekni, co tady dělá motorka. Mám dojem, že je tady zákaz.“

„Hele, některým lidem je to šuma fuk. Zákaz nezákaz.“

A tak se dál drželi červené trasy, zatímco motorka si razila cestu po zarostlé zelené. Projížděla houštím, které bylo čím dál hustší. Když už muž v přilbě a černé kombinéze nemohl pokračovat dál, zastavil a slezl z motorky. Vysunul hledí na nahoru a rozhlížel se po té nekonečné houštině, aby si pak pro sebe řekl: „Tak tady někde by to mělo být.“ Svlékl ze sebe kombinézu, pod kterou se skrýval nádherný šat a když odložil i přilbu, zaleskla se mu na hlavě zlatá koruna. Ano, byl to princ. Což jste mohli poznat také podle toho, že vytáhl z úložného prostoru svého motocyklu skládací meč a jal se prosekávat cestu směrem k zámku. Princ byl, pravda, šlechetný a silný, ale když máte meč nenabroušený, tak celkem rychle vyplýváte své síly. Ale králevic se nevzdával a dál se prosekával trním. Brzy však měl své krásné šaty potřhané a tvář poškrábanou. Náš princ rozhodně nebyl žádný citlivka, ale zkuste se procházet trním. A tak se zase navlékl do černé kombinézy a nasadil si helmu, jenže meč byl stále tupý. Takže nakonec to princ přeci jenom vzdal. Zahodil meč a z útrobu motorky vytáhl zastříhovač živých plotů.

Divíte se? Za sto let se vývoj přeci jenom posunul kapánek dopředu, princ byl tedy po technické stránce náležitě vybavený. Postupoval tedy rychle, až se

ocitl před vstupní branou do zámku. Vstoupil na nádvoří, kde bylo pusto prázdno. Princ však zamířil rovnou dovnitř paláce. Těžké dveře se pod jeho silou rozevřely a on šel dál. Všude kolem bylo plno lidí. Na chodbách samí sloužící a když vešel do velkého sálu, spatřil tam plno urozených lidí. Avšak všichni stáli jako zkamenělí, jako by se tu čas zastavil. Když princ vytáhl telefon, aby pomocí navigace našel princeznu, zjistil, že má nulový signál. Ale protože mu od té lopotné cesty pěkně vytrávil, posilnil se nejprve jídlem, kterého tu byly plné stoly. A jelikož se tu čas opravdu na celých sto let zastavil, jídlo zůstalo stále čerstvé. Potom to zapil burgundským, aby si dodal kuráže, až bude polibkem budit princeznu.

Princezninu komnatu pro něj nebyl problém najít. Problém byl ten, že princeznina komnata byla zamčená. U jejích dveří stála jakási žena s rukou na klíče. Princ se zamyslel. To by mohla být ta Růženka, ale čekal jsem, že bude mladší. Chvilí váhal, má-li ji vůbec políbit a jestli by nebylo pro něj lepší odsud odejít a porozhlédnout se po nějaké mladší princezně. Na druhou stranu byla pravda, že tohle byl mnohem pohodlnější způsob, jak si získat srdce princezny než bojovat s nějakou dvanáctihlavou potvorou. Utřel si tedy do ubrousku ústa, která měl ještě mastná od vepřového bůčku a se sebezapřením nehybnou postavu u dveří políbil. Když se nic nedělo, došlo princovi, že tu nejspíše líbá svou budoucí tchýni. Nezbyvalo tedy, než násilím vyrazit dveře do komnaty.

No a dál už to znáte. Princ našel ležící Růženku, vzal ji do náruče, políbil, Růženka se probudila, celý zámek opět ožil a byla velká svatba. Bylo to takhle? Když se zase vrátíme na začátek pohádky – bylo nebylo – tak takhle to nebylo.

Princ našel spící Růženku, vzal ji do náruče, políbil, Růženka se probudila a s ní i celý zámek, internetový signál opět naskočil a Růženka začala křičet jako pominutá. Milého prince označili za čaroděje, protože měl stále na sobě černou koženou kombinézu, a uvrhli ho do žaláře. Místo svatby se konal soudní proces, který prince odsoudil za vloupání, poškození cizího majetku (vylomené dveře do komnaty), příživnictví (bůček), pokus o znásilnění a nesprávné parkování (motorka v lese).

Pokud však trváte na tom, že pohádky musí mít šťastný konec, pak vás mohu ujistit, že i naše pohádka skončí šťastně. Princ měl ve vězení možnost setkat se s jinými pohádkovými postavami, například s myslivcem z Červené Karkulky, který si tu odpýkával trest za nepřiměřenou obranu stejně jako Jeníček s Maňenkou z Perníkové Chaloupky. Mimoto tu byla šance, že mu bude pro slušné chování zbytek trestu prominut.

Nakonec byl princ propuštěn na svobodu ještě před vypršením zkušební lhůty, protože v zemi došlo ke čtvrtému a konečně již úspěšnému pokusu o státní převrat. Království bylo prohlášeno republikou a princ se dostal na svobodu díky všeobecné amnestii.